

Český telekomunikační úřad

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9

poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 2.5.2017

Čj. ČTÚ-84 394/2016-603

Na základě rozkladu podaného dne 2. 8. 2016 obchodní společností **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, podle § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), proti výrokům II. a III. rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro severomoravskou oblast, ze dne 28. 7. 2016, čj. ČTÚ-565/2016-638/III. vyř. - MrZ, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 29. 7. 2016, čj. ČTÚ-565/2016-638/IV. vyř. – MrZ, o návrhu obchodní společnosti **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, proti účastníku, kterým je pan **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, o zaplacení dlužné ceny za poskytnutou službu elektronických komunikací ve výši 9.682,- Kč s příslušenstvím, vydávám podle § 123 odst. 1 a § 129 odst. 1 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o elektronických komunikacích“), a po projednání v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, toto

rozhodnutí:

- I. Podle § 90 odst. 5 správního řádu se rozklad zamítá a napadené výroky II. a III. rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro severomoravskou oblast, ze dne 28. 7. 2016, čj. ČTÚ-565/2016-638/III. vyř. - MrZ, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 29. 7. 2016, čj. ČTÚ-565/2016-638/IV. vyř. – MrZ se potvrzují.
- II. Náhrada nákladů řízení o rozkladu se žádnému z účastníků řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Obchodní společnost **XXXXXXXXXXXXXXXXXX** (dále jen „navrhovatel“), podala dne 5. 1. 2016 k Českému telekomunikačnímu úřadu návrh na zahájení správního řízení o zaplacení dlužné ceny za poskytnutou službu elektronických komunikací ve výši 9.682,- Kč s příslušenstvím proti účastníku, kterým je pan **XXXXXXXXXXXXXXXXXX** (dále jen „odpůrce“). Navrhovatel zejména uvedl, že dne 20. 3. 2014 vznikl smluvní vztah mezi navrhovatelem a odpůrcem na základě Smlouvy o poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací (dále jen „smlouva“). Součástí smlouvy byly i Všeobecné obchodní podmínky navrhovatele (dále „Všeobecné podmínky“ nebo „VOP“) účinné ke dni uzavření smlouvy, které se staly součástí smlouvy odkazem na ně ve smlouvě. Odpůrci vznikla povinnost hradit navrhovateli cenu za poskytované služby. Navrhovatel uvedl, že odpůrce neuhradil

navrhovateli ceny za poskytnuté služby elektronických komunikací za období od 15. 4. 2014 do 14. 9. 2014. Návrh doložil kopií smlouvy, kopiemi vyúčtování dlužných cen a upomínkami ze dne 15. 8. 2014 a 10. 9. 2014.

Po posouzení věci vydal Český telekomunikační úřad, odbor pro severomoravskou oblast (dále jen „správní orgán I. stupně“), dne 28. 7. 2016 rozhodnutí čj. ČTÚ-565/2016-638/III. vyř. – MrZ (dále též jen „rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“), kterým ve výroku I. uložil odpůrci povinnost uhradit navrhovateli dlužné ceny za poskytnuté služby elektronických komunikací ve výši 9.330,14 Kč s příslušenstvím, ve výroku II. návrhu co do částky v celkové výši 502,14 Kč s příslušenstvím za doúčtování ceny za položky „Rozdíl standard/věrnostní cena digital“ a „Rozdíl standard/věrnostní cena internet“, zahrnuté ve vyúčtování za zúčtovací období od 15. 8. 2014 do 14. 9. 2014, nevyhověl. Ve výroku III. uložil odpůrci povinnost uhradit navrhovateli částečnou náhradu nákladů řízení ve výši 388,- Kč. Správní orgán I. stupně v odůvodnění zejména uvedl, že účtovaná částka za „Rozdíl standard/věrnostní cena internet“ a „Rozdíl standard/věrnostní cena digital“ představuje finanční vyrovnání, které lze svou povahou srovnat s institutem smluvní pokuty. K tomu, aby bylo smluvní ujednání o smluvní pokutě platné, je třeba, aby bylo řádně smluvními stranami sjednáno, tj. účastník musí v každém případě při uzavření smlouvy o smluvní pokutě vědět a být s ní srozuměn. Pro posouzení tohoto doúčtování vychází správní orgán I. stupně z tvrzení navrhovatele, který uvádí, že toto doúčtování bylo odpůrci naúčtováno z důvodu nesplnění podmínek dle čl. 5.4.2 VOP, kde jsou uvedeny podmínky slevy a odkaz na doúčtování ceny uvedené v ceníku v případě jejich nesplnění. Jelikož ujednání o smluvní pokutě navrhovatel nezakomponoval přímo do smlouvy, ve které odpůrce pouze svým podpisem potvrdil seznámení s ceníkem a VOP, správní orgán dospěl k závěru, že smluvní pokuta obsažená ve VOP představuje pro účastníka překvapivé ujednání dle § 1753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), dle kterého platí, že ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně. K uvedenému závěru dospěl s odkazem na nález sp. zn. I. ÚS 3512/11 ze dne 11. 11. 2013, ve kterém se Ústavní soud ČR vyslovuje k obchodním podmínkám obsahujícím smluvní pokutu v tom směru, že v rámci spotřebitelských smluv ujednání zakládající smluvní pokutu zásadně nemohou být součástí tzv. všeobecných obchodních podmínek, nýbrž spotřebitelské smlouvy samotné (tzn. listiny, na niž spotřebitel připojuje svůj podpis). Všeobecné obchodní podmínky mají obsahovat zejména ujednání technického a vysvětlujícího charakteru; nemají sloužit k tomu, aby do nich byla ukryvána nepřehledná, složitá a malým písmem psaná (pro spotřebitele nevýhodná) ustanovení, u nichž se předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou. To je v rozporu se zásadou poctivosti a takovým ustanovením není možné přiznat dle názoru Ústavního soudu právní ochranu. Z uzavřené smlouvy je pro účastníka patrné pouze sjednání slevy na poskytované

služby a minimální doba užívání, již zde však pro spotřebitele nejsou jasně a zřetelně uvedeny konkrétní podmínky naúčtování smluvní pokuty jako sankce za porušení čl. 5.4.2. VOP. Sankce vyplývající z porušení je upravena dále ve VOP, které však mají obsahovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru, nikoliv ujednání, která představuje pro účastníka hrozbu a sankci v případě porušení povinností. Správní orgán I. stupně s odkazem na výše uvedený nálezn Ústavního soudu proto rozhodl o nároku navrhovatele tak, jak je uvedeno ve výroku II. rozhodnutí.

Dne 29. 7. 2016 vydal správní orgán I. stupně opravné rozhodnutí čj. ČTÚ-565/2016-638/IV. vyř. – MrZ, jímž ve výroku II. rozhodnutí opravil částku 502,14 Kč na částku 351,86 Kč.

Proti výrokům II. a III. rozhodnutí ve znění opravného rozhodnutí (dále společně též jen „rozhodnutí“ či napadené rozhodnutí“) podal navrhovatel dne 2. 8. 2016, tj. v zákonné lhůtě, rozklad. Zde uvádí, že došlo k nesprávnému právnímu posouzení položek „Rozdíl standard/věrnostní cena internet“ a „Rozdíl standard/věrnostní cena digital“. Nejedná se o smluvní pokutu, ale o cenu za službu elektronických komunikací dle § 2 písm. n) zákona o elektronických komunikacích. Podstatou věrnostního portfolia je poskytnutí množstevní, tzv. věrnostní slevy na služby elektronických komunikací. Věrnostní sleva označuje rozdíl mezi standardní cenou služeb a věrnostní cenou, na kterou vznikne klientovi nárok až při splnění podmínek dle čl. 5.4.2 VOP. Pokud si klient vybere službu z věrnostního portfolia, je mu už od počátku věrnostního období účtována cena po odečtení věrnostní slevy s tím, že pokud nesplní podmínky, nevznikne mu na slevu nárok a je povinen za služby hradit standardní cenu. V takovém případě je klientovi vystaveno opravné vyúčtování, ve kterém mu je doúčtována věrnostní cena, tj. část standardní ceny, o kterou hradil méně v měsících, ve kterých služby využíval. Tento postup byl zvolen z důvodu, že pokud by navrhovatel od počátku smluvního vztahu účtoval standardní cenu a po splnění podmínek by jednorázově vrátil částku odpovídající věrnostní slevě, nemohli by zákazníci tuto částku v mezidobí užít pro jiné účely a zároveň by docházelo k nadměrnému administrativnímu zatížení navrhovatele, jelikož převažují zákazníci, kteří podmínky poskytnutí věrnostní ceny splní. Částka doúčtovaná při nesplnění podmínek tedy odpovídá pouze skutečné standardní ceně za služby elektronických komunikací, které navrhovatel odpůrkyni reálně poskytoval. Nejedná se o jakoukoli formu sankce nebo smluvní pokuty. Navrhovatel požaduje, aby předseda Rady ČTÚ napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně v jeho výrocih II. a III. zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání.

Správní orgán I. stupně vyzval odpůrce k vyjádření se k rozkladu dopisem ze dne 5. 8. 2016. Odpůrce se k rozkladu nevyjádřil.

Správní orgán I. stupně neshledal důvod pro postup dle ustanovení § 87 správního řádu (tzv. autoremedura) a dle ustanovení § 88 odst. 1 správního řádu postoupil správní spis odvolacímu správnímu orgánu spolu se svým stanoviskem. Podle ustanovení § 123 odst. 1

zákona o elektronických komunikáciach o rozkladu proti rozhodnutí správniho orgánu I. stupně rozhoduje předseda Rady ČTÚ (dále jen „správní orgán II. stupně“).

Na základě podaného rozkladu byl v souladu s § 89 odst. 2 správniho řádu přezkoumán soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy, a dále v souladu s § 141 odst. 9 správniho řádu správnost napadeného rozhodnutí v rozsahu námitek uvedených v rozkladu.

Předně nutno konstatovat, že uplatněný rozklad navrhovatele napadá toliko výrok II. a III. rozhodnutí. Ve smyslu § 82 odst. 3 správniho řádu se výrok I. rozhodnutí stal pravomocným a vykonatelným.

Po posouzení předmětné věci s ohledem na rozklad navrhovatele je třeba konstatovat, že rozklad je nedůvodný a že správní orgán I. stupně rozhodl správně.

Jak vyplývá ze správniho spisu, k uzavření smlouvy došlo dne 20. 3. 2014. Navrhovatel se návrhem po odpůrci vedle dlužných cen za poskytnuté služby elektronických komunikací specifikovaných ve výroku I. napadeného rozhodnutí domáhá uhrazení částky v celkové výši 351,86 Kč s příslušenstvím za položky „Rozdíl standard/věrnostní cena internet“ a „Rozdíl standard/věrnostní cena digital“, zahrnuté ve vyúčtování za zúčtovací období od 15. 8. 2014 do 14. 9. 2014.

Ze smlouvy založené ve správni spise vyplývá, že odpůrce si s navrhovatelem sjednal poskytování služeb kabelové televize (HBO sleva 100% na 2 měsíce/ DIGITAL KOMFORT+), internetu (XX FIBER POWER 120+), telefonu (TELEFON 100), pronájem příslušných zařízení, přičemž byla sjednána Balíčková sleva KOMBI KOMFORT 120+. Ve smlouvě se uvádí, že *„účastník prohlašuje, že a) se seznámil a souhlasí se specifikací služeb, ceníkem Poskytovatele a s všeobecnými podmínkami pro poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací (dále jen „Podmínky“) a se všeobecnými obchodními podmínkami prodeje přijímacích zařízení společnosti XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, ve znění platném ke dni podpisu smlouvy a zveřejněném na XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, tyto obdržel a bere na vědomí, že jsou součástí smlouvy.“*

V ceníku platném od 1. 10. 2013 je k věrnostní ceně uvedeno následující: *„Pokud jste si vybrali a chcete využívat službu z věrnostního portfólia, podmínky pro poskytnutí slevy splníte po době uvedené ve smlouvě, jinak po 12 měsících řádného užívání služeb (věrnostní období). Sleva se však projeví ve vyúčtování již od počátku, to znamená od aktivace (instalace) služby z věrnostního portfólia. Pokud však nespĺníte podmínky pro poskytnutí slevy, zašleme Vám opravné vyúčtování ceny. V opravném vyúčtování Vám doučtujeme cenu služeb ve standardní výši, a to od počátku probíhajícího věrnostního období.“*

Čl. 5.4.2 Všeobecných podmínek pro poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací společnosti XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, pro domácnosti účinných od 1. 1. 2014 a platných v době uzavření smlouvy, zní následovně: *„Podmínky slevy. Nárok na*

slevu Vám vznikne, pokud: a) jsme se na slevě dohodli ve Smlouvě a b) dodržíte minimální dobu užívání uvedenou ve Smlouvě a c) neporušil(a) jste Smlouvu způsobem, kvůli kterým můžeme odstoupit od Smlouvy (2.7.3.2 a) až g)) a d) neporušil(a) jste Smlouvu způsobem, kvůli kterým můžeme omezit služby (4.8.1. a) až e)).“

Z citovaných ujednání Ceníku a Všeobecných podmínek je nepochybné, že případné doučtování rozdílu mezi standardní a věrnostní cenou má zajišťovací povahu, tj. má odpůrce pod hrozbou ztráty sjednané výhody a v podobě peněžité sankce (doučtování rozdílu cen) motivovat k řádnému plnění smluvních povinností, zejména řádně a včas hradit sjednanou cenu, jakož i dodržet sjednanou dobu trvání smlouvy, kdy poskytnutí věrnostní slevy je vázáno na řádné užívání služeb po dobu 12 měsíců.

V tomto případě se navrhovatel po odpůrci domáhá doplacení rozdílu mezi cenou standardní a věrnostní cenou, kterou odpůrci poskytl od vzniku smluvního vztahu. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2013, sp. zn. 32 Cdo 3092/2011, *„pro posouzení právní povahy ujednání není rozhodný užitý právní pojem, nýbrž obsah ujednání, z něhož je zřejmé, k čemu směřovala vůle stran.“* Ze zjištěného skutkového stavu věci je zřejmé, že vůle účastníků řízení směřovala k tomu, že pokud bude odpůrce řádně hradit sjednanou cenu po dobu 12 měsíců, nebude sankcionován smluvní pokutou rovnající se rozdílu standardní a věrnostní ceny, resp. odpůrce získá „předčasně výhodu“ věrnostní ceny. Jestliže by však odpůrce porušil své povinnosti, byl by navrhovatel oprávněn uplatnit nárok na zaplacení smluvní pokuty rovnající se rozdílu mezi tzv. standardní a věrnostní cenou.

Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. 31 Cdo 2674/2014, *„Ujednání ve znění: "V případě, že nebude dodržena splatnost faktury vycházející ze smluvních podmínek, bude dofakturována částka poskytnuté slevy k plné úhradě inzerce.", je dostatečně určitým ujednáním o smluvní pokutě, neboť si účastníci sjednali, že pokud nebude sjednaná cena v rozsahu slevy zaplacena včas, tedy pokud nebude dodržena splatnost (vycházející ze smluvních podmínek) faktury, již byla o slevu snížená sjednaná cena vyúčtována, bude zaplacena sankce ve výši poskytnuté slevy k plné ceně plnění.“*

Doučtování rozdílu cen lze dle citovaného rozsudku Nejvyššího soudu posoudit jako smluvní pokutu a nelze tak souhlasit s tvrzením navrhovatele, že se nejedná o jakoukoli formu sankce.

Nutno odmítnout i tvrzení navrhovatele, že postup „předčasného poskytnutí věrnostní ceny“ zvolil z důvodu, že pokud by navrhovatel od počátku smluvního vztahu účtoval standardní cenu a po splnění podmínek by jednorázově vrátil částku odpovídající věrnostní slevě, nemohli by zákazníci tuto částku v mezidobí užít pro jiné účely a zároveň by docházelo k nadměrnému administrativnímu zatížení navrhovatele, jelikož převažují zákazníci, kteří podmínky poskytnutí věrnostní ceny splní. Tento argument považují za ryze účelový, jež má toliko zastřít pravou povahu posuzovaného ujednání – smluvní pokuty, jak

bylo posouzeno shora, který nadto nepřímou potvrzuje sankční povahu posuzovaného ujednání.

Ujednání nelze posoudit ani jako rozvazovací podmínku ve smyslu § 548 občanského zákoníku. Dle § 548 odst. 1 věty první občanského zákoníku lze vznik, změnu nebo zánik práva či povinnosti vázat na splnění podmínky. Ve smyslu § 548 odst. 2 věty druhé občanského zákoníku je podmínka rozvazovací, jestliže na jejím splnění závisí, zda právní následky již nastalé pominou. Z účelu ustanovení o podmínce rozvazovací je zřejmé, že zásadně nevzniká žádná povinnost ke splnění podmínky. Pokud by tomu tak bylo, nejednalo by se o podmínku, ale o smluvní povinnost. A právě o smluvní povinnost, povinnost zaplatit rozdíl cen, se v daném případě jedná. Z právní úpravy ohledně rozvazovací podmínky vyplývá, že při naplnění rozvazovací podmínky podle § 548 občanského zákoníku nastává zánik právních účinků smlouvy bez dalšího. V daném případě však nezaplacením věrnostní ceny nenastává zánik právních účinků smlouvy. Naopak s porušením uvedené smluvní povinností vzniká navrhovateli nárok na doúčtování rozdílu standardní a věrnostní ceny.

Dále je nutno ujednání o doúčtování rozdílu standardní a věrnostní ceny podrobit testu platnosti takového ujednání. Jak již bylo uvedeno výše, ujednání o doúčtování ceny, zakotvené v 5.4.2 Všeobecných podmínek, má vůči odpůrci sankční povahu. Odpůrce uzavřel smlouvu jako fyzická osoba – nepodnikatel, tedy v postavení spotřebitele. Ústavní soudu ČR ve svém nálezu ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. I ÚS 3512/11, konstatoval, že „ ... *obchodní podmínky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složité formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele spíše uniknou (například rozhodčí doložka, nebo ujednání o smluvní poutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu. ... v rámci spotřebitelských smluv ujednání zakládající smluvní pokutu (podobně jako rozhodčí doložka) zásadně nemohou být součástí tzv. všeobecných obchodních podmínek, nýbrž toliko spotřebitelské smlouvy samotné (listiny, na niž spotřebitel připojuje svůj podpis)“.* Z uvedeného vyplývá, že nárok navrhovatele na doúčtování ceny opírající se právě o všeobecné obchodní podmínky, není po právu. Předmětné ujednání je neplatné, neboť se jedná o sankční ujednání, pro odpůrce nevýhodné, které bylo obsahem VOP a nikoliv přímo samotné smlouvy. Doúčtování rozdílu standardní a věrnostní ceny na základě ujednání, jež bylo obsahem VOP a nikoli smlouvy samotné, je v rozporu se zásadou poctivosti, pročež mu nelze přiznat právní ochranu.

Jelikož byl výrok II. napadeného rozhodnutí shledán správným, byl shledán jako správný i výrok III. napadeného rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, jež je závislý na výsledku sporu a náhrada nákladů řízení se řídí dle § 129 odst. 4 zákona o elektronických

komunikacích úspěchem ve věci. V tomto případě posoudil náhradu nákladů řízení správní orgán I. stupně správně, když zohlednil poměr úspěchu účastníků řízení ve věci a uložil odpůrci povinnost uhradit navrhovateli částečnou náhradu nákladů řízení ve výši 388,- Kč.

V řízení o rozkladu byl plně úspěšný odpůrce, kterému tedy svědčí i právo na náhradu nákladů řízení o rozkladu. Ze správního spisu však nevyplývá, že by odpůrci v řízení o rozkladu nějaké náklady ve smyslu § 129 odst. 4 zákona o elektronických komunikacích vznikly, proto se žádnému z účastníků řízení náhrada nákladů řízení o rozkladu nepřiznává.

Vzhledem k výše uváděným skutečnostem správní orgán II. stupně na základě svého oprávnění podle § 123 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 4 správního řádu nelze odvolat.

Ing. Mgr. Jaromír Novák
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu